

Universal Declaration of Human Rights - Khmer, Central

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the UDHR in Unicode project, <http://www.unicode.org/udhr>.

សេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស

អនុម័តនិងប្រកាសដោយសេចក្តីសម្រេចចិត្តនៃមហាសន្និបាតលេខ ២១៧ A (III) នៅថ្ងៃទី ១០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៤៨

បុព្វកថា

ដោយយល់ឃើញថា ការទទួលស្គាល់សេចក្តីថ្លៃថ្នូរជាប់ពីកំណើត និងសិទ្ធិស្មើភាពគ្នា និងសិទ្ធិមិន អាចលក់ ដូរ ផ្ទេរ ឬដកហូតបានរបស់សមាជិក ទាំងអស់នៃគ្រួសារមនុស្ស គឺជាគ្រឹះនៃសេរីភាព យុត្តិធម៌ និងសន្តិភាពក្នុងពិភពលោក។

ដោយយល់ឃើញថា ការមិនទទួលស្គាល់ និងការប្រមាថមើលងាយសិទ្ធិមនុស្ស នាំឱ្យមានអំពើ ព្រៃផ្សៃសាហាវយង់ឃ្នង ធ្វើឱ្យក្តៅក្រហាយ ដល់សតិសម្បជញ្ញៈមនុស្សជាតិ និងថា ការឈានដល់ពិភព លោកមួយ ដែលមនុស្សទាំងឡាយមានសេរីភាពក្នុងការនិយាយស្តី និងជំនឿ និងភាព រួចផុតពីការភ័យ ខ្លាច និងទុក្ខភាព ត្រូវបានប្រកាសថាជាសេចក្តីប្រាថ្នាដ៏ខ្ពស់បំផុតរបស់មនុស្សទូទៅ។

ដោយយល់ឃើញថា ជាការចាំបាច់ ដែលសិទ្ធិមនុស្សត្រូវតែបានការការពារដោយនីតិវិធី ដើម្បីជៀស វាងកុំឱ្យមនុស្សបង្ខំចិត្តជាចុងក្រោយបង្អស់ បះបោរប្រឆាំងទល់នឹងអំណាចផ្តាច់ការ និងការគាបសង្កត់។

ដោយយល់ឃើញថា ជាការចាំបាច់ ដែលត្រូវលើកស្ទួយការពង្រីកទំនាក់ទំនងជាមិត្តភាព រវាង ប្រជាជាតិនានា។

ដោយយល់ឃើញថា ប្រជាជាតិទាំងឡាយនៃសហប្រជាជាតិ បានប្រកាសបញ្ជាក់សារជាថ្មីក្នុង ធម្មនុញ្ញសហប្រជាជាតិ នូវជំនឿរបស់ខ្លួនទៅលើសិទ្ធិ មូលដ្ឋាននៃមនុស្ស លើសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ លើតម្លៃរបស់ មនុស្ស និងលើសមភាពនៃសិទ្ធិរវាងបុរសនិងស្ត្រី ហើយប្តេជ្ញាលើកស្ទួយវឌ្ឍនភាពសង្គម និង កម្រិត ជីវភាពរស់នៅឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើង ក្នុងសេរីភាពកាន់តែទូលំទូលាយ។

ដោយយល់ឃើញថា ដោយសហប្រតិបត្តិការជាមួយអង្គការសហប្រជាជាតិ រដ្ឋជាសមាជិកទាំងអស់សន្យាធ្វើឱ្យមានការគោរពជាសកល និងការ ប្រតិបត្តិសិទ្ធិ និងសេរីភាពមូលដ្ឋាន។

ដោយយល់ឃើញថា ការយល់ដឹងគ្នាមួយអំពីសិទ្ធិនិងសេរីភាពទាំងនេះ មានសារៈសំខាន់បំផុត ដើម្បីបំពេញនូវការសន្យាខាងលើ។

អាស្រ័យហេតុនេះ មហាសន្និបាតប្រកាសថា ៖

សេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្សនេះ ជាឧត្តមគតិរួមដែលប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់ៗប្រទេស និង ប្រជាជាតិទាំងអស់ត្រូវធ្វើឱ្យបានសម្រេច ដើម្បីឱ្យ បុគ្គលគ្រប់ៗរូប និងអង្គការសង្គមទាំងអស់ ដោយ រក្សាខ្ជាប់ជាដាច់ខាតនូវស្មារតីរបស់ខ្លួន នូវសេចក្តីប្រកាសនេះ ខិតខំប្រឹងប្រែងបណ្តុះបណ្តាលការ គោរពសិទ្ធិ និងសេរីភាពទាំងនេះ តាមរយៈការបង្រៀននិងការអប់រំ ហើយនិងខំប្រឹង ប្រែងធានាឱ្យមានការទទួល ស្គាល់ និងការអនុវត្តជាសកល និង ដោយស័ក្តិសិទ្ធិ នូវសិទ្ធិនិងសេរីភាព ដោយវិធានការជាតិ និងអន្តរជាតិ ដែលមានលក្ខណៈរឹតច្របូកច្របល់ជាប់ ទាំងក្នុងចំណោមប្រជាពលរដ្ឋនៃរដ្ឋ សមាជិក ទាំងក្នុងចំណោម ប្រជាពលរដ្ឋ ដែនដីដែលស្ថិតនៅក្រោមដែនសមត្ថកិច្ចនៃរដ្ឋទាំងនោះ។

មាត្រា ១

មនុស្សទាំងអស់ កើតមកមានសេរីភាព និងសមភាព ក្នុងផ្នែកសេចក្តីថ្លៃថ្នូរនិងសិទ្ធិ។ មនុស្ស មានវិចារណញ្ញាណនិងសតិសម្បជញ្ញៈជាប់ពីកំណើត ហើយគប្បីប្រព្រឹត្តចំពោះគ្នាទៅវិញទៅមក ក្នុង ស្មារតីភាពរវាងជាបងប្អូន។

មាត្រា ២

មនុស្សម្នាក់ៗ អាចប្រើប្រាស់សិទ្ធិនិងសេរីភាពទាំងអស់ ដែលមានចែងក្នុងសេចក្តីប្រកាសនេះ ដោយគ្មានការប្រកាន់បែងចែកបែបណាមួយ មានជា អាទិ៍ ពូជសាសន៍ ពណ៌សម្បុរ ភេទ ភាសា សាសនា មតិនយោបាយ ឬមតិផ្សេងៗទៀត ដើមកំណើតជាតិ ឬសង្គម ទ្រព្យសម្បត្តិ កំណើត ឬស្ថានភាព ដទៃៗទៀតឡើយ។

លើសពីនេះ មិនត្រូវធ្វើការប្រកាន់បែងចែកណាមួយ ដោយសំអាងទៅលើឋានៈខាងនយោបាយ ខាងដែនសមត្ថកិច្ច ឬខាងអន្តរជាតិរបស់ប្រទេស ឬ ដែនដីដែលបុគ្គលណាម្នាក់រស់នៅ ទោះបីជាប្រទេស ឬដែនដីនោះឯករាជ្យក្តី ស្ថិតក្រោមអាណាព្យាបាលក្តី ឬគ្មានស្វ័យគ្រប់គ្រងក្តី ឬស្ថិតក្រោមការ ដាក់ កម្រិតផ្សេងទៀតណាមួយ ដល់អធិបតេយ្យភាពក្តី។

មាត្រា ៣

បុគ្គលម្នាក់ៗ មានសិទ្ធិរស់រានមានជីវិត សេរីភាព និងសន្តិសុខផ្ទាល់ខ្លួន។

មាត្រា ៤

គ្មានជនណាម្នាក់ ត្រូវស្ថិតក្នុងទោសភាព ឬស្ថិតក្នុងភាពជាអ្នកបម្រើដាច់ថ្លៃឡើយ។ ទោសភាព និងទោសពាណិជ្ជកម្ម តាមគ្រប់ទម្រង់ទាំងអស់ ត្រូវហាមឃាត់។

មាត្រា ៥

គ្មានជនណាម្នាក់ ត្រូវទទួលទារុណកម្ម ឬការប្រព្រឹត្តិមកលើខ្លួន ឬទណ្ឌកម្មឃោរឃៅ អមនុស្ស ធម៌ ឬបន្ទោកបន្ទាបបានឡើយ។

មាត្រា ៦

ជនគ្រប់រូប មានសិទ្ធិឱ្យគេទទួលស្គាល់បុគ្គលិកលក្ខណៈគតិយុត្តរូបរបស់ខ្លួន នៅគ្រប់ទីកន្លែង។

មាត្រា ៧

ជនគ្រប់រូប មានសិទ្ធិស្មើគ្នាចំពោះមុខច្បាប់ និងមានសិទ្ធិទទួលបានការការពារពីច្បាប់ស្មើគ្នា ដោយ គ្មានការរើសអើង។ មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិទទួលបានការការពារស្មើគ្នា ប្រឆាំងនឹងការរើសអើងណា ដែលរំលោភលើសេចក្តីប្រកាសនេះ ព្រមទាំងប្រឆាំងនឹងការញុះញង់ ឱ្យមានការរើសអើង។

មាត្រា ៨

មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិរកដំណោះស្រាយសក្តិសិទ្ធិមួយនៅចំពោះមុខសាលាជំរះក្តីជាតិ ដែល មានសមត្ថកិច្ច ចំពោះអំពើទាំងឡាយណាដែលរំលោភសិទ្ធិមូលដ្ឋានរបស់ខ្លួន ដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់ ដោយរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ឬដោយច្បាប់។

មាត្រា ៩

គ្មានជនណាម្នាក់ ត្រូវបានចាប់ខ្លួន ឃុំខ្លួន ឬនិរទេសខ្លួន តាមអំពើចិត្តឡើយ។

មាត្រា ១០

មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិស្មើគ្នាពេញលេញ សុំឱ្យតុលាការឯករាជ្យនិងមិនលំអៀង ពិនិត្យរឿង ក្តីរបស់ខ្លួនជាសាធារណៈ និងដោយសមធម៌ ដើម្បីសម្រេចលើសិទ្ធិនិងកាតព្វកិច្ច និងលើភាពសមហេតុ ផល នៃការចោទប្រកាន់ទាំងឡាយខាងបទព្រហ្មទណ្ឌមកលើខ្លួន។

មាត្រា ១១

១. ជនណាដែលជាប់ចោទពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ត្រូវសន្មតជាជនគ្មានទោស រហូតដល់ពិរុទ្ធភាព ត្រូវបានរកឃើញ នៅក្នុងសវនាការជាសាធារណៈ ដែលមានការធានាចាំបាច់ ដើម្បីឱ្យជននោះការពារ ខ្លួន។

២. គ្មានជនណាម្នាក់ ត្រូវបានផ្ដន្ទាទោសពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ដោយអំពើឬ ការខកខានមិនបាន ធ្វើ បើអំពើ ឬការខកខាននេះ មិនបានចែងក្នុងច្បាប់ជាតិ ឬអន្តរជាតិ ថាជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌនៅពេល ធ្វើអំពើ ឬមានការខកខាននេះ។ ដូចគ្នានេះដែរ មិនត្រូវមានការផ្ដន្ទាទោស ឱ្យធ្ងន់ជាងទោសដែលបាន កំណត់ឱ្យអនុវត្ត ក្នុងអំឡុងពេលដែលបទល្មើសបានកើតឡើងឡើយ។

មាត្រា ១២

គ្មានមនុស្សណាម្នាក់ ត្រូវរងការរំលោភជ្រៀតជ្រែកតាមអំពើចិត្តក្នុងជីវិតឯកជន គ្រួសារ ទីលំនៅ ឬការឆ្លើយឆ្លង ឬការធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់កិត្តិយស និងកេរ្តិ៍ឈ្មោះរបស់ខ្លួនបានឡើយ។ ជនគ្រប់រូប មានសិទ្ធិ ទទួលបានការការពារពីច្បាប់ ប្រឆាំងនឹងការជ្រៀតជ្រែក ឬការប៉ះពាល់បែបនេះ។

មាត្រា ១៣

១. មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិធ្វើដំណើរដោយសេរី និងមានសិទ្ធិជ្រើសរើសនិវេសនដ្ឋាន ក្នុងរដ្ឋ មួយ។

២. មនុស្សគ្រប់រូបមានសិទ្ធិចាកចេញពីប្រទេសណាមួយ រួមទាំងប្រទេសរបស់ខ្លួនផង និងមាន សិទ្ធិវិលត្រឡប់មកប្រទេសរបស់ខ្លួនវិញ។

មាត្រា ១៤

១. មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិស្វែងរក និងទទួលបានកន្លែងជ្រកកោន ក្នុងប្រទេសដទៃទៀត ក្នុង ករណីមានការធ្វើទុក្ខបុកម្នេញមកលើខ្លួន។
២. សិទ្ធិសុំជ្រកកោននេះ មិនអាចលើកមកសំអាងបានទេ ក្នុងករណីមានការចោទប្រកាន់ ដែល ពិតជាកើតឡើងពីបទល្មើសមិនមែននយោបាយ ឬពី ការប្រព្រឹត្តិណា ដែលផ្ទុយពីគោលបំណង និង គោលការណ៍ទាំងឡាយរបស់សហប្រជាជាតិ។

មាត្រា ១៥

១. មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិទទួលបានសញ្ជាតិមួយ។
២. គ្មានជនណាម្នាក់ អាចត្រូវដកហូតសញ្ជាតិ ឬប្តូរសញ្ជាតិរបស់ខ្លួន តាមអំពើចិត្ត បានឡើយ។

មាត្រា ១៦

១. មនុស្សប្រុសស្រីដល់អាយុគ្រប់ការ មានសិទ្ធិរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ និងកសាងគ្រួសារ ដោយ មិនប្រកាន់ពូជសាសន៍ សញ្ជាតិ ឬសាសនាឡើយ។ មនុស្សប្រុសស្រី មានសិទ្ធិស្មើគ្នាក្នុងការរៀបអាពាហ៍ ពិពាហ៍ ក្នុងចំណងអាពាហ៍ពិពាហ៍ និងក្នុងពេលរំលាយចំណងអាពាហ៍ពិពាហ៍។
២. អាពាហ៍ពិពាហ៍នឹងអាចប្រព្រឹត្តទៅបាន លុះត្រាតែមានការព្រមព្រៀងដោយសេរី និងពេញ លេញពីអនាគតប្តីប្រពន្ធ។
៣. គ្រួសារជាអង្គភាពធម្មជាតិនិងជាអង្គភាពមូលដ្ឋាននៃសង្គម ហើយ គ្រួសារមានសិទ្ធិទទួល ការការពារពីសង្គមនិងរដ្ឋ។

មាត្រា ១៧

១. មនុស្សគ្រប់រូប ទោះតែម្នាក់ឯងក្តី ឬដោយរួមជាមួយអ្នកដទៃក្តី មានសិទ្ធិជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ។
២. គ្មានជនណាម្នាក់ ត្រូវបានដកហូតកម្មសិទ្ធិ តាមអំពើចិត្តឡើយ ។

មាត្រា ១៨

ជនគ្រប់រូប មានសិទ្ធិសេរីភាពខាងការគិត សតិសម្បជញ្ញៈ និងសាសនា។ សិទ្ធិនេះ រាប់បញ្ចូល ទាំងសេរីភាពផ្លាស់ប្តូរសាសនា ឬជំនឿ ព្រមទាំងសេរី ភាពសម្តែងសាសនា ឬជំនឿរបស់ខ្លួន តែម្នាក់ឯង ឬដោយរួមជាមួយអ្នកដទៃ ជាសាធារណៈ ឬជាឯកជន តាមការបំភ្លាត់បង្រៀន ការអនុវត្ត ការ គោរព បូជា និងការប្រតិបត្តិតាម។

មាត្រា ១៩

មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិសេរីភាពក្នុងការមានមតិ និងការសម្តែងមតិ។ សិទ្ធិនេះ រាប់បញ្ចូល ទាំងសេរីភាពក្នុងការប្រកាន់មតិ ដោយគ្មានការជ្រៀត ជ្រែក និងសេរីភាពក្នុងការស្វែងរក ការទទួល និងការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន និងគំនិតនានាដោយគ្មានព្រំដែនទឹកដី ទោះតាមរយៈមធ្យោបាយសម្តែង មតិ ណាមួយក៏ដោយ។

មាត្រា ២០

១. មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិសេរីភាពក្នុងការប្រជុំ ឬការរួមគ្នាជាសមាគម ដោយសន្តិវិធី។
២. គ្មានជនណាម្នាក់ ត្រូវបានបង្ខិតបង្ខំ ឱ្យចូលរួមក្នុងសមាគមណាមួយឡើយ។

មាត្រា ២១

១. មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិចូលរួមក្នុងការដឹកនាំកិច្ចការសាធារណៈនៃប្រទេសរបស់ខ្លួន ដោយ ផ្ទាល់ ឬតាមរយៈតំណាង ដែលបានជ្រើសរើស ដោយសេរី។
២. មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិចូលបម្រើមុខងារសាធារណៈនៃប្រទេសរបស់ខ្លួន ក្នុងលក្ខខណ្ឌ សមភាព។
៣. ឆន្ទៈរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ជាមូលដ្ឋានអំណាចនៃការដឹកនាំកិច្ចការសាធារណៈ។ ឆន្ទៈនេះ ត្រូវ សម្តែងចេញតាមរយៈការបោះឆ្នោតឡើងទាត់ តាម ពេលកំណត់ និងពិតប្រាកដ ដែលមានលក្ខណៈសកល ស្មើភាព និងសម្ងាត់ ឬតាមនីតិវិធីសមមូល ដែលធានាសេរីភាពនៃការបោះឆ្នោត។

មាត្រា ២២

ក្នុងឋានៈជាសមាជិកនៃសង្គម មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិទទួលបានសន្តិសុខសង្គម និងមានបុព្វសិទ្ធិសម្រេចបានសិទ្ធិខាងសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌ ដែលចាំបាច់សម្រាប់សេចក្តីថ្លៃថ្នូរ និងការ រីកចម្រើនដោយសេរីនៃបុគ្គលិកលក្ខណៈរបស់ខ្លួន តាមរយៈការខិតខំរបស់ជាតិ និងសហប្រតិបត្តិការអន្តរ ជាតិ និងដោយយោងទៅតាមការរៀបចំ និងធនធានរបស់ប្រទេសនីមួយៗ។

មាត្រា ២៣

១. មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិមានការងារធ្វើ ជ្រើសរើសការងារដោយសេរី ទទួលបានក្នុងខណ្ឌ ការងារត្រឹមត្រូវ និងពេញចិត្ត និងមានការការពារប្រឆាំងនឹងការរំលោភការងារធ្វើ។
២. មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិទទួលបានប្រាក់បៀវត្សស្មើគ្នា ចំពោះការងារដូចគ្នា ដោយគ្មានការរើស អើង។
៣. អ្នកធ្វើការងារ មានសិទ្ធិទទួលបានលាភការងារដោយសមធម៌ និងពេញចិត្ត ដើម្បីធានាអត្ថិភាព រស់នៅរបស់ខ្លួននិងគ្រួសារ ឱ្យសមស្របនឹងសេចក្តីថ្លៃថ្នូរនៃមនុស្ស និងត្រូវបានបំពេញបន្ថែមទៀត ដោយមធ្យោបាយផ្សេងៗនៃការការពារផ្នែកសង្គម ប្រសិនបើចាំបាច់។
៤. មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិបង្កើតសហជីព និងចូលរួមក្នុងសហជីព ដើម្បីការពារផលប្រយោជន៍ របស់ខ្លួន។

មាត្រា ២៤

មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិឈប់សម្រាក និងលំហែកំសាន្ត រួមបញ្ចូលទាំងកម្រិតម៉ោងការងារ សមហេតុផល និងការឈប់សម្រាក ដោយបានប្រាក់បៀវត្សតាមពេលកំណត់ឡើងទាត់។

មាត្រា ២៥

១. មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិទទួលបានកម្រិតជីវភាពគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីធានាសុខភាព និង សុខុមាលភាពរបស់ខ្លួន និងគ្រួសារ រួមមានចំណីអាហារ សម្លៀកបំពាក់ លំនៅដ្ឋាន ការថែទាំសុខភាព និងសេវាសង្គមកិច្ចចាំបាច់ផ្សេងៗទៀត។ មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិទទួលបានការគាំពារនៅពេលគ្មានការងារធ្វើ មានជំងឺ ពិការ មេម៉ាយ ឬពោះម៉ាយ ចាស់ជរា ឬនៅពេលបាត់បង់មធ្យោបាយធានាជីវភាព ដែលបណ្តាលមកពីកាលៈទេសៈផុតពីឆន្ទៈរបស់ខ្លួន។
២. មាតុភាពនិងកុមារភាពមានសិទ្ធិទទួលបានជំនួយនិងការថែទាំពិសេស។ កុមារគ្រប់រូប ទោះកើត ពីឪពុកម្តាយមានខាន់ស្លា ឬឥតខាន់ស្លាក្តី ត្រូវបានទទួលការការពារខាងសង្គមកិច្ចដូចគ្នា។

មាត្រា ២៦

១. មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិទទួលបានការអប់រំ។ ការអប់រំ ត្រូវឥតបង់ថ្លៃ យ៉ាងហោចណាស់ សម្រាប់ការអប់រំបឋមសិក្សា និងអប់រំមូលដ្ឋាន។ ការអប់រំបឋមសិក្សា គឺជាកាតព្វកិច្ច។ ការអប់រំ ខាងបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ ត្រូវរៀបចំឱ្យមានជាទូទៅ។ ការអប់រំឧត្តមសិក្សា ត្រូវបើកឱ្យចូលរៀន ស្មើភាពគ្នា ដោយឈរលើមូលដ្ឋានសមត្ថភាព។
២. ការអប់រំ ត្រូវសំដៅទៅរកការរីកលូតលាស់ពេញលេញនៃបុគ្គលិកលក្ខណៈរបស់មនុស្ស និង ការពង្រឹងការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពមូលដ្ឋាន។ ការអប់រំនេះ ត្រូវលើកកម្ពស់ការយល់ដឹង ការអត់ឱនអធ្យាស្រ័យគ្នា និងមិត្តភាពរវាងប្រជាជាតិ និងក្រុមពូជសាសន៍ ឬក្រុមសាសនាទាំងអស់ ព្រមទាំងការអភិវឌ្ឍន៍សកម្មភាពរបស់សហប្រជាជាតិ ក្នុងការថែរក្សាសន្តិភាព។
៣. មាតាបិតា មានសិទ្ធិជាអាទិភាព ក្នុងការជ្រើសរើសប្រភេទនៃការអប់រំ សម្រាប់បុត្រធីតា របស់ខ្លួន។

មាត្រា ២៧

១. មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិចូលរួមដោយសេរី ក្នុងជីវភាពវប្បធម៌របស់សហគមន៍ អាស្រ័យផល សិល្បៈ និងចូលរួមចំណែកក្នុងវឌ្ឍនភាពវិទ្យាសាស្ត្រ និងក្នុងផលប្រយោជន៍ដែលបានមកពីវឌ្ឍនភាព នេះ។
២. មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិទទួលបានការការពារផលប្រយោជន៍ខាងសីលធម៌ និងសម្ភារៈ ដែល បានមកពីផលិតកម្មខាងវិទ្យាសាស្ត្រ អក្សរសាស្ត្រ ឬសិល្បៈ ដែលជាស្នាដៃរបស់ខ្លួន។

មាត្រា ២៨

មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិទទួលបាននូវសណ្តាប់ធ្នាប់សង្គមនិងអន្តរជាតិ ដែលធ្វើឱ្យសិទ្ធិ និង សេរីភាព ចែងក្នុងសេចក្តីប្រកាសនេះ អាចសម្រេចបាន ដោយពេញលេញ។

មាត្រា ២៩

១. មនុស្សគ្រប់រូប មានករណីយកិច្ចចំពោះសហគមន៍ ដែលជាកន្លែងតែមួយគត់ ដែលអាច បង្កើតបានការរីកចម្រើនដោយសេរី និងពេញបរិបូណ៌នូវ បុគ្គលិកលក្ខណៈរបស់ខ្លួន។

២. ក្នុងការប្រើប្រាស់សិទ្ធិនិងសេរីភាពរបស់ខ្លួន មនុស្សគ្រប់រូប ត្រូវស្ថិតនៅត្រឹមតែកម្រិត ព្រំដែន ដែលច្បាប់បានកំណត់ សំរាប់ធានាការទទួល ស្គាល់ និងការគោរពសិទ្ធិ និងសេរីភាពរបស់អ្នកដទៃ និងបំពេញសេចក្តីត្រូវការយ៉ាងត្រឹមត្រូវខាងសីលធម៌ សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ និងសុខុមាល ភាពទូទៅ នៅក្នុងសង្គមប្រជាធិបតេយ្យតែប៉ុណ្ណោះ។

៣. តែយ៉ាងណាក៏ដោយ សិទ្ធិនិងសេរីភាពទាំងនេះ មិនអាចយកទៅប្រើប្រាស់ផ្ទុយនឹងគោល បំណង និងគោលការណ៍ទាំងឡាយរបស់សហប្រជា ជាតិឡើយ។

មាត្រា ៣០

គ្មានបទបញ្ញត្តិណាមួយនៃសេចក្តីប្រកាសនេះ អាចត្រូវបានបកស្រាយ តម្រូវថា រដ្ឋណាមួយ ក្រុមណាមួយ ឬបុគ្គលណាម្នាក់ មានសិទ្ធិបែបណាមួយ ក្នុងការធ្វើសកម្មភាព ឬការប្រព្រឹត្តអំពើអ្វីមួយ ដែលសំដៅទៅបំផ្លិចបំផ្លាញនូវសិទ្ធិ និងសេរីភាពទាំងឡាយ ដែលមានចែងនៅក្នុងសេចក្តីប្រកាសនេះ ឡើយ។
